

ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

«Ἐγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος» (Ἀπ. 1,10)

Περίοδος Δ' - Ἔτος ΛΑ' Φλώρινα - ἀριθμ. φύλλου 1851	Κυριακὴ Πατέρων Δ' Οἴκουμ. Συνόδου 13 Ἰουλίου 2014 ἑσπέρας	Συντάκτης (†) ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος Ν. Καντιώτης
--	---	---

Ἡ ἀναγκαιότης τοῦ ἠθικοῦ νόμου

Ἡ μνήμη τῶν ἁγίων πατέρων, πού ἐορτάζουμε, καὶ κάποια συνέδρια πού γίνονται τώρα τελευταῖα ἀπὸ θεολόγους μὲ διάθεσι ὑποτιμήσεως τόσο τῶν ἁγίων πατέρων («μεταπατερικὴ» θεολογία) ὅσο καὶ τῶν ἱερῶν κανόνων («κωδικοποίηση»), μᾶς δίνουν τὴν εὐκαιρία νὰ ξαναθυμηθοῦμε μερικὰ διδάγματα τοῦ π. Αὐγουστίνου μὲ διαχρονικὴ ἐπικαιρότητα.

Πρὶν μερικὰ χρόνια ἔγινε, ἀγαπητοί μου, ἀπόπειρα νὰ διαγραφοῦν ἀπὸ τὸ Σύνταγμα καὶ τὸν Καταστατικὸ Χάρτη τῆς Ἐκκλησίας οἱ **ἱεροὶ κανόνες** πού συνετάγησαν ἀπὸ τοὺς ἁγίους πατέρες μὲ τὴν πνοὴ τοῦ ἁγίου Πνεύματος γιὰ τὴν διακυβέρνησι τῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ ἐξοβελισμὸς αὐτὸς προκάλεσε, ὅπως ἦταν ἐπόμενο, τὴν ἀγανάκτησι κάθε ὀρθόδοξου Χριστιανοῦ, ἀκούστηκαν δὲ καὶ ἐκ μέρους ἱεραρχῶν ζωηρὲς **φωνὲς διαμαρτυρίας**.

Οἱ ἱεροὶ κανόνες συνδέονται ἄρρηκτα μὲ τοὺς θεοφόρους πατέρας, ὅπως οἱ ποταμοὶ μὲ τὶς πηγές τους. Ἡ παραδέχεσθαι τοὺς ἱεροὺς κανόνες καὶ μαζί μ' αὐτοὺς δέχεσθαι καὶ τοὺς πατέρες, ἢ ἀπορρίπτει τὸς κανόνες καὶ μαζί τους συναπορρίπτει καὶ τοὺς πατέρες τῆς Ἐκκλησίας. **Τὸ «ἔξω οἱ κανόνες» εἶνε ταυτόσημο μὲ τὸ «ἔξω οἱ πατέρες».** Ὅποιος τιμᾷ τοὺς κανόνες τιμᾷ καὶ τοὺς πατέρες καὶ ὅποιος ἀτιμᾷ τὸς κανόνες ἀτιμᾷ καὶ τοὺς πατέρες. Πόσο ἀληθινὸ εἶνε αὐτὸ ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι ὅσοι κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ εἶνε ὀπαδοὶ τοῦ οἰκουμενισμοῦ, προσπαθώντας νὰ κλονίσουν τὸ κύρος τῶν ἱερῶν κανόνων, μιλοῦν φανερά ἢ συνεσκιασμένα καὶ γιὰ τοὺς πατέρες μὲ περιφρόνησι.

Ἐξω οἱ ἱεροὶ κανόνες, ἔξω οἱ θεῖοι πατέρες, πού τὰ συγγράμματά τους δὲν εἶνε παρὰ ἢ ἀνάπτυξις τῶν συντόμων ἐκείνων προτάσεων περὶ ἐκκλησιαστικῆς ἠθικῆς καὶ εὐταξίας, τίς ὁποῖες διατύπωσαν σὲ οἰκουμενικὲς καὶ τοπικὲς Συνόδους, γιὰ νὰ κατανοοῦνται εὐκόλα καὶ νὰ ἐφαρμόζονται ἀπὸ ὅλους. **Ζήτω λοιπὸν τὸ πνεῦμα τῆς σαρκός,** πού ἔχει τὴν ἀναίδεια νὰ κρίνη ὀρθολογιστικὰ καὶ νὰ περιφρονῇ καὶ νὰ ὑβρίζη τὸ ἅγιο Πνεῦμα! Ἄλλὰ προτοῦ νὰ δοῦμε τίς ὑβρεῖς κατὰ τῶν ἱερῶν κανόνων ἄς μιλήσουμε γιὰ τὴν ἀναγκαιότητα τοῦ ἠθικοῦ νόμου τὸν ὁποῖον ἐκφράζουν οἱ ἱεροὶ κανόνες.

***

Κατὰ τὴν ὀρθόδοξο διδασκαλία ὁ ἄνθρωπος βγήκε ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ Δημιουργοῦ ὑπέροχο δημιούργημα, λίγο μόνο κατώτερος ἀπὸ τοὺς ἀγγέλους, ἀφοῦ ἔφερε σάρκα, μὲ καθαρὴ τὴν ψυχὴ. Στὸν διαυγῆ ψυχικὸ του κόσμον καθρεφτιζόταν ὁ Θεός, πού ἐπικοινωνοῦσε ἀμέσως μαζί του. Ὁ ἠθικὸς νόμος ἦταν **ἄγραφος**, τυπωμένος ζωηρὰ στὴ **συνειδήσί** του.

Ἄλλὰ δυστυχῶς ὁ ἄνθρωπος ἀμάρτησε καὶ **ἔπεσε**. Ἡ διαύγεια τῆς συνειδήσεώς του θόλωσε. Δὲν ἀκουγόταν πλέον μέσα του εὐκρινῆς ἢ φωνὴ τοῦ Θεοῦ. Κι ὅσο ὁ χρόνος καὶ οἱ γενεὲς περνοῦσαν καὶ ἡ διαφθορὰ αὐξανόταν, τόσο ἡ φωνὴ τῆς συνειδήσεως **ἐξασθενοῦσε** καὶ μερικὲς φορὲς ἔπαυε ν' ἀκούγεται.

Ἄν ὁ ἄνθρωπος δὲν ἔπεφτε κι ὁ Θεὸς ἐξακολουθοῦσε νὰ τοῦ μιλήῃ διὰ μέσου τῆς συνειδήσεώς του, δὲν θὰ χρειαζόταν γραπτὸς θεῖος νόμος. Ἀφοῦ ὅμως ἔπεσε καὶ ἀτόνησε μέσα του ὁ ἄγραφος ἠθικὸς νόμος, ὁ Θεὸς τοῦ ἔδωσε καὶ γραπτὸ νόμο, νὰ τοῦ θυμίζῃ ζωηρὰ τὸν ἄγραφο νόμο. Ἔτσι δόθηκε διὰ τοῦ Μωυσέως στὸ ὄρος Σινὰ ὁ **γραπτὸς θεῖος νόμος**, χαραγμένος σὲ λίθινες πλάκες σὰν σύντομες ἐντολές, κατεγράφη δὲ ἐκτενέστερα στὰ θεόπνευστα βιβλία Λευιτικὸ καὶ Δευτερονόμιο.

Ὁ Μωσαϊκὸς νόμος δὲν ἔπαυσε νὰ ὑπενθυμίζεται στὸ λαὸ τοῦ Θεοῦ διὰ τῶν προφητῶν καὶ ν' ἀποτελῇ ἠθικὸ φραγμὸ. Καὶ ὅταν σὲ ἐποχὲς διαφθορᾶς ὁ ἠθικὸς φραγμὸς καταλυόταν καὶ οἱ ἄνθρωποι καταντοῦσαν σὲ **ἠθικὴ ἀσυνδοσία**, φοβερὲς ἦταν οἱ συνέπειες. Ὁ λαὸς ἦταν σὰν ἀτίθασο ἄλογο πού σπάει τὸ χαλινάρι καὶ ὀρμάει πρὸς τὸ γκρεμὸ.

Δοῦλος τῆς ἁμαρτίας εἶχε καταντήσῃ ὁ ἄνθρωπος. Ὁ νόμος αὐτὸς ἦταν καλὸς καὶ ἅγιος, ἀλλὰ δὲν εἶχε τὴ δύναμι νὰ τὸν ἐλευθερώσῃ. Δι' αὐτοῦ ὁ ἄνθρωπος ἀπλῶς θυμόταν ποιό

εἶνε τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τῆς παραβάσεώς του ἐλάμβανε πείρα πόση δύναμι ἔχει ἡ ἁμαρτία. Γι' αὐτὸ ὁ ἄνθρωπος χρειαζόταν μία μεγάλη δύναμι, βοήθεια ἀπὸ τὸ Θεό, γιὰ ν' ἀπελευθερωθῆ ἀπὸ τὸ κράτος τῆς ἁμαρτίας.

Καὶ ἡ δύναμι αὐτῆ τοῦ δόθηκε διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Μὲ τὴ δύναμι αὐτῆ, ποὺ ὀνομάζεται **θεία χάρις**, ὁ ἄνθρωπος κατάρθρωσε ὄχι μόνο ν' ἀποτινάξη τὴν κυριαρχία τῆς ἁμαρτίας ἀλλὰ καὶ ν' ἀνυψωθῆ στὶς ὑψηλότερες κορυφές τοῦ ἠθικοῦ νόμου, ποὺ εἶνε **οἱ ἐντολές τῆς Καινῆς Διαθήκης**. Ἔτσι ἄρχισε ν' ἀναπτύσσεται μιὰ νέα ζωὴ, πνευματικὴ, μὲ πρότυπο τὸν Κύριο τῆς δόξης. «*Ὁ λέγων ἐν αὐτῷ μένειν ὀφείλει, καθὼς ἐκεῖνος περιπάτησε, καὶ αὐτὸς οὕτω περιπατεῖν*» (Α' Ἰω. 2,6).

Ὁδός, δρόμος, εἶνε ἡ χριστιανικὴ ζωὴ, **ὁδὸς Γολγοθᾶ, ὁδὸς σταυροῦ**. Σ' αὐτὴν ὀφείλει ὁ Χριστιανὸς νὰ βαδίζη. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι δὲν πρέπει νὰ μένη στάσιμος. Ὁ Χριστιανισμὸς δὲν εἶνε στασιμότης καὶ ἀδράνεια, εἶνε συνεχῆς κινήσις καὶ πρόοδος, πρόοδος ὅμως ἐπάνω στὴν ἴδια ὁδὸ, ποὺ χάραξε ὁ Θεάνθρωπος. Οὔτε στασιμότης, ἀλλ' οὔτε παρέκκλισις δεξιὰ ἢ ἀριστερὰ ἀπὸ τῆ βασιλικὴ ὁδὸ, τὴ μόνη ἀσφαλῆ γιὰ νὰ φθάσουμε στὴν οὐράνια πατρίδα.

Ἡ ὁδὸς αὐτῆ ὅμως δὲν εἶνε εὐκόλη, ἔχει περιπέτειες καὶ κινδύνους. Γι' αὐτὸ ὁ Χριστιανὸς ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ ἄγρυπνη προσοχὴ ἀλλὰ καὶ **καθοδήγησι**, γιὰ νὰ μὴ χάσῃ τὸ δρόμο καὶ πλανηθῆ. Καὶ ὅπως στοὺς δημόσιους δρόμους ὑπάρχουν πινακίδες ποὺ δείχνουν τὴ σωστὴ πορεία, ἔτσι κ' ἐδῶ ὑπάρχουν φωτεινοὶ δείκτες ποὺ ἐφιστοῦν τὴν προσοχὴ σὲ κινδύνους, προφυλάσσουν καὶ κατευθύνουν ὀρθά. Εἶνε θεόπνευστη ἐντολή: «**Βλέπετε πῶς ἀκριβῶς περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἄσοφοι, ἀλλ' ὡς σοφοί...**» (Ἐφ. 5,15).

Φωτεινοὶ δείκτες ἐπάνω στὴν χριστιανικὴ ὁδὸ εἶνε οἱ **ἱεροὶ κανόνες**. Ἄς εὐχαριστήσουμε τὸ Κύριο, διότι ὄχι μόνο μᾶς ἀπεκάλυψε τὴν ὁδὸ τῆς σωτηρίας, ἀλλὰ καὶ διότι μὲ τὴν διαρκῆ μέριμνά του ὥρισε στὸ δρόμο μας ὁδηγοὺς τοὺς **πατέρες τῆς Ἐκκλησίας** καὶ τοὺς φώτισε νὰ συντάξουν τοὺς ἱεροὺς κανόνες σὰν δείκτες ἀσφαλοῦς πορείας. Κι ὅπως ἐκεῖνος ποὺ ἀφαιρεῖ ἢ καταστρέφει πινακίδες στὸ δρόμο ἐγκληματεῖ, διότι κάνει ἐπικίνδυνη τὴν κίνησι καὶ γίνεται ἠθικὸς αὐτουργὸς φοβερῶν δυστυχημάτων, ἔτσι καὶ ὁποῖος τολμᾷ νὰ ἀφαιρέσῃ ἢ νὰ καταργήσῃ τοὺς ἱεροὺς κανόνες ἐγκληματεῖ κατὰ τῆς σωτηρίας τῶν ψυχῶν.

Συνοψίζοντας λέμε, ὅτι οἱ ἱεροὶ κανόνες εἶνε **ἱερὰ συνθήματα**, ποὺ ἐκφράζουν μὲ συντομία τὴν ἠθικὴ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας καὶ δι-

νουν **ἀπαντήσεις** στοὺς ὁδοιπόρους τῆς χριστιανικῆς ὁδοῦ μπροστὰ σὲ διάφορες δυσκολίες καὶ ἐμπόδια.

* * *

Ἐναντίον τῶν ἱερῶν κανόνων **βάλλει τὸ σύγχρονο σαρκικὸ πνεῦμα**. Μιλáει γιὰ πολλοὺς ἀπὸ αὐτοὺς σὰν νὰ πρόκειται γιὰ διατάξεις ἀναχρονιστικῆς, παμπάλαιες, ἀνεφάρμοστες, ἐξωφρενικῆς, τοὺς δὲ ὑπερασπιστὰς τῶν ἱερῶν κανόνων χαρακτηρίζει ὡς «σκοταδιστὰς».

Κάποιοι προχώρησαν σὲ μιὰ **διάκρισι** τῶν κανόνων· τοὺς χωρίζουν σὲ δογματικούς - λατρευτικούς καὶ σὲ ἠθικούς. Καὶ ἀπὸ τὸ σύνολο τῶν 863 ἱερῶν κανόνων τῆς Ἐκκλησίας μόνο τοὺς 53 θεωροῦν δογματικούς καὶ τοὺς θεωροῦν ἀξίους σεβασμοῦ, τοὺς ἄλλους ὄχι.

Ἡ διάκρισις αὐτῆ εἶνε **ἀστήρικτη**. Δὲν ὑπάρχουν κανόνες δογματικοί. Τὰ **πιστευτέα**, δηλαδὴ τὰ δόγματα, διατυπώθηκαν ἀπὸ τὶς οἰκουμενικῆς Συνόδους σὲ σύντομες προτάσεις ποὺ λέγονται **ὄροι**, ἐνῶ τὰ **πρακτέα**, δηλαδὴ ἡ ἠθικὴ, διατυπώθηκαν σὲ προτάσεις ποὺ λέγονται **κανόνες**. Λίγοι κανόνες ποὺ ὀρίζουν τὴ στάσι μας ἀπέναντι στοὺς αἰρετικούς δὲν μποροῦν γι' αὐτὸ νὰ χαρακτηρισθοῦν δογματικοί· ἔχουν ἀπλῶς δογματικὸ χρῶμα. Ἡ διάκρισις αὐτῆ γίνεται ἢ ἀπὸ ἐπιπολαιότητα ἢ ἀπὸ σκοπιμότητα, γιὰ ν' ἀδυνατίσουν καὶ ἀποκόψουν τὸ μεγάλο μέρος τῶν κανόνων καὶ νὰ νεκρωθῆ ἔτσι ἡ ἠθικὴ ζωὴ.

Ἡ χριστιανικὴ ζωὴ εἰκονίζεται σὰν **ἀετὸς μεγαλοπτερούξ**: γιὰ νὰ πετάξῃ ἔχει ἀνάγκη καὶ τὶς δύο φτεροῦγες, τὴν πίστι καὶ τὴν ἠθικὴ. **Δόγμα καὶ ἠθικὴ** συνδέονται ἀδιάσπαστα. Ὁ ἀδελφὸς Θεὸς Ἰάκωβος λέει: «*Ἡ πίστις, ἐὰν μὴ ἔργα ἔχη, νεκρὰ ἐστὶ καθ' ἑαυτήν... Σὺ πίστιν ἔχεις, κἀγὼ ἔργα ἔχω· δεῖξόν μοι τὴν πίστιν σου ἐκ τῶν ἔργων σου, κἀγὼ δεῖξω σοι ἐκ τῶν ἔργων μου τὴν πίστιν μου*» (Ἰακ. 2,17-18).

Ἡ **πίστις** ἐννοεῖται ὡς κανόνας ζωῆς, ὄχι ὡς ἓνα θεωρητικὸ κατασκευάσμα. Ἄν δὲν ἐφαρμόζεται παντοῦ στὴ ζωὴ καὶ δὲν τὴν διαποτίζει, εἶνε σὰν ἓνας σκελετὸς χωρὶς σάρκες, εἶνε ἓνας ἀπωστεωμένος Χριστιανισμὸς, νεκρὸς Χριστιανισμὸς, προωρισμένος μόνο γιὰ τὸ μουσεῖο καὶ τοὺς ἀρχαιολόγους. Ἐκεῖ θὰ καταντήσῃ, ἂν καταργηθοῦν οἱ ἱεροὶ κανόνες, ποὺ ἐπεξηγοῦν καὶ ἐφαρμόζουν σὲ διάφορες περιπτώσεις τὸν Εὐαγγελικὸ νόμο.

Δὲν χωρίζονται οἱ ποταμοὶ ἀπὸ τὶς πηγές καὶ δὲν χωρίζονται οἱ πηγές ἀπὸ τοὺς ποταμούς. Ἔτσι καὶ τὰ δόγματα δὲν μποροῦν νὰ χωριστοῦν ἀπὸ τοὺς ἱεροὺς κανόνες καὶ οἱ ἱεροὶ κανόνες ἀπὸ τὰ δόγματα.

(†) **ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος**